

LITTERATURA
 SANCTIOR, ET SOLIDIOR
 ILLVSTRI SCHOLÆ GOTHANÆ
 DOMESTICIS EXEMPLIS CLARORVM VIRORVM,
 BREITHAVPTIANO MAXIME,
 COMMENDATA.

H. Urb. Sax. A. 3772. Jan. 1777

Hist. Saxon.
 H.
 291, 20

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF TORONTO
110 EAST COLLEGE STREET
TORONTO, ONTARIO
M5S 1A5

I. N. I.

I. *Confilii de Breitbauptiana bibliotheca scholastica inferenda ratio: viri politici studia scholastica.* II. *Horum amplectendorum occasio in vita eius historia inuestiganda.* III. *Temporum, quibus natus est, ratio, & litteraturæ sanctioris pretia, cultoresque.* IV. *Breitbaupti genus: V. institutio domestica, & publica in schola illustri.* VI. *Curriculum academicorum studiorum inceptum Ienæ, continuatum Lipsiæ, Giessæ, Heidelbergæ: VII. peregrinatio: VIII. sparta, & munera publica valetudini infesta: huius curatio: eadem occasio pii instituti, & operum lucubrationum sub vita finem.* IX. *Eorum perfectio, pretium, & applausus.* X. *Laus haredum, Beati bibliothecam Ill. Gymnasti preceptoribus vendentium: mutua inter illum, cum viueret, & hos amicitia. Commendatum iuuentuti Breitbaupti exemplum. Sermonis publici argumentum.*

I.
I OANNIS FRIDERICI BREITHAVPTI,
S. CÆS. MAIEST. VT ET DVC. SAXON. CONSILIA-
RII, superiore anno in hac regia vita, præclarisque o-
peris, quibus occupata fuerat eius senectus, perfuncti,
bibliothecam publica ILLVSTRIS SCHOLÆ pecunia
redemptam esse, & qui in huius vsum colligitur, codi-
cum apparatus adiectam, significatum est edita non
ita pridem tabula, qua scholasticæ bibliothecæ Gothanæ historia, & status
præsens, ad quem sub auspiciatissimo SERENISSIMI PATRIS PA-
TRIÆ, FRIDERICI, principatu illa est prouecta, repræsentalatur:
nunc, dum post cereales ferias noui labores publicandi sunt, non tacendum
videtur, quam ob rem BREITHAVPTIANA supellex litteraria expetita, & bi-
lio-

bibliothecæ scholasticæ illata sit; idque commodum satis solennis tabulæ sup-
peditat argumentum. Neque enim deerunt, qui mirabuntur, politici viri
litteraria subsidia conuenire posse scholasticorum hominum instituto; da-
mnabuntque vanitatem colligentium magis, & ambitiose cumulantium co-
dices obuios, quam feligentium ad vsum suum, posterorumque, qui rem
scholasticam recte voluerint curare, & ornare præfidiis legitimis. Qui sane
dum fidem præsentium magistrorum SCHOLÆ ILLVSTRIS in publica pecu-
nia administranda culpæ non poterunt, desiderabunt tamen in eadem im-
pendenda prudentiam. Sed mirari, & accusare factum nostrum desinent,
quotquot beati viri cognoscere velint studia. Non obscura quidem illa sunt,
ex quo ingenii eius monumenta, senilis otii fructus, typis descripta sunt, &
in publica celebritate versantur; atque non necesse adeo videri poterat, vt
denuo iactetur viri fama, cui non ita pridem iusta facta sunt, & celebrentur
merita, dudum, & passim nota: sed non raro accidit tamen, vt quorum gloria
peruagata est orbem terrarum, eorum vera laus, & studiorum ratio ignoren-
tur in vrbe patria. DEI in terris apparentis exemplo non minus, quam iu-
dicio, quo quis diuinius est, eo minus clarescere solet in patrio solo. Emi-
nens, & popularem captum supergressa virtus sæpe ideo contemnitur: quia
non capitur. Ex hoc quasi fumo lucem dant ingenia late splendentia, quæ
procul negotiis, & in secessu, diu colligunt sapientiæ opes, publice deinde ex-
plicandas, & propagandas ad posteros. Talibus quis abundasse credidisset
ingenium BREITHAVPTIANVM, nisi id loquerentur publicata monumenta?
Quis putasset locum habuisse litteraturam sanctiorem in homine ad rem pu-
blicam instituto: reconditam, & scholastici apparatus indigentem in sene: nisi
satis probaret illustratus Christianæ religionis vindex, *Mornauus*, nec non Lati-
ne redditus *Iosephus Gorionides*, & explanata *Raschiana* SACRI CODICIS inter-
pretamenta?

II. Non capitur animus, quo ad hæc studia tractanda opus est, pro arbi-
trio: nec arripiuntur repente subsidia, & adminicula, quibus illa sustinentur.
Neque enim temere, laborioso quamuis, seni in mentem, & libidinem venire
solet post fastidita ciuiliū officiorum munera conuertere se ad res tam fe-
rias, & graues, quæ iuuenilis animi, & integri ingenii contentione indigent:
nec per ludum & iocum in extrema ætate discuntur illarum artium discipli-
næ, & protinus peruestigantur secretioris litteraturæ, eruditæque antiquitatis
documenta; quæ perspecta esse debent, si quis in lucem proferre voluerit o-
peræ illis impensæ specimen, & sperare illam eruditorum hominum approba-
tio.

XI.
tionem, quæ vulgata BREITHAVPTI ingenii monumenta est consecuta. Post instinctum diuiniorem ille animus a primæ pueritiæ disciplina profectus, & sanctæ, religiosæque institutionis gradibus prouidentissime descriptis confirmatus sit, oportet: illa studia sub accurata adolescentiæ custodia inculcata, præcipientium autoritate commendata, & ad iuuenilis ætatis spatia quædam continuata sint, necesse est: denique pium istud consilium in sanctioribus litteris consensendi, & has impensâ partis patrimonii, & fortunarum ornandi, nec capere, nec retinere ad vitæ finem VIR BEATVS potuit sine proposito sanctissimo, & variis casibus durato. Quæ qualia fuerint, optime intelligetur ex vitæ BREITHAVPTIANÆ fatis: quæ quousque hæc tabula capiet, nec me pigebit referre, nec studiosum sanctioris litteraturæ lectorem recognoscere. Sane tantæ laudis auspiciis, ac tam inusitatæ virtutis curriculis consentaneum prorsus nactus est nascendi tempus, genus, institutum viuendi.

III. Sub vltima Germanici belli tempora, ΓΙΘΙΘC XXXIX. SEPTEMBRIS VIII. natus procul aberat a corruptelarum periculo, quas pacata offerunt tempora pueris nascentibus, maxime honestiorum, & humanis opportunitatibus florentiorum hominum filiis. Variæ illorum temporum asperitates publicæque clades, quibus exhausta passim erat Germania, & non parum afflictâ patria fidæ fatis frugalitatis erant magistræ, & felicius docebant sapere, ac rectiora, sanctioraque destinare, quam meliorum temporum leges pia præcepta, & statuta, nec non quantacunque præcipientium autoritas. Eluctantibus ægre ex suorum temporum miseriis placebat nuda virtus, institutio iuventutis seuera pia, & religiosa; studia solida, & sancta, atque accurata disciplina artium, & litterarum reconditarum, & sacratorum, quibus Christianæ doctrinæ integritas, & huic conueniens boni, sanctique moris cursus continetur, conseruaturque, non cordi solum erant humilis sortis discipulis, quibus plebanorum munera olim essent mandanda; sed heroum etiam filiis tradebantur. Nec sordere poterant, dum publica feruebat cura de solidæ doctrinæ genere, & pii moris cultu excitando, & in scholas, ecclesias, familiasque introducendo, ad hoc idonei viri passim quærebantur, accersebantur, vel ad famam sanctissimi instituti, redditique litteris, & pietati pretii confluentes admittebantur, & honorum ornabantur insignibus. In iis ipsis ædibus natum se in vitæ suæ historia, inter parentandum recitata, notauit Noster, quæ præcipuo piorum institutorum autori, summaque dignitate prædito inter publicos sancti moris magistros, BRVNCHORSTIO, domicilium paullo

post præbuit, ad excitanda cum GLASSIO sanctiora studia huc vocato. Ita facile puero nascenti iniicitur sanctioris litteraturæ amor sub exemplis familiaribus; quam a sua nascendi conditione alienam suspicari non potuit, dum adolescens vidit, quo loco essent, & honore SECKENDORFIUS, & LVDOLFVS propter eadem studia. Habuerunt hæc Germaniæ lumina, ille veritatis EVANGELICÆ vindex, hic orientalis litteraturæ arbiter summus, ac promus condus Æthiopicæ antiquitatis, & eruditionis, summorumque litteratorum, Bocharti, & Hottingeri, in eadem magister, quamvis exteri, Gotham præcipuam fortunarum suarum sedem; commendatiq; virtutis & doctrinæ opinione PIO ERNESTO, in huius gratia perpetuum nacti sunt robur, & præsidium ad summa quæque enitendi, & ea conandi, perficiendique, propter quæ in tanta per Europam celebritate versantur. Constat sane, (a) illum ipsum, qui LVDOLFO veteris, & hodiernæ Æthiopum litteraturæ præcipuus autor, & magister fuit, ABBATEM GREGORIVM, Habessinum, Gotham inuitatum a PIO PRINCIPE, omni comitate exceptum, & gratiæ singularis testificatione diu ornatum fuisse, vt gentis, sacrorumque Æthiopicorum noscendorum non deesset occasio. Vel hæc celebritas litteraturæ orientalis tanta procerum admiratione exceptæ: nam PII PRINCIPIS auspiciis, interprete Ludolfo, Frantzkius, Schræterus, Auemannus, Seckendorfius præter Glassium, & Brunchorstium cum illo Gregorio de rebus Æthiopicis, quod quisque in vulgatis de ea gente commentariis legerat, contulisse (b) memorantur: causa esse potuit NOSTRO non abiiciendi sanctiorum litterarum curam inter iuris, & ciuilis prudentiæ studia.

IV. Nec domus natalis, mosque auitus piis EIUS ausibus repugnauit, aut rectoribus studiis obfuit. Solertissimo ingeniorum æstimatori, PIO ERNESTO, IOANNES BREITHAVPT, quem parentem NOSTER habuit, solidæ virtutis opinione ita est conciliatus, vt vnum ex omnibus diligeret, cui ærarii procurationem mandaret. Dudum litteris claros extitisse in gente illa CAPLATONIA, SVMME REVERENDVS ABBAS BERGENSIS, D. IOACHIMVS IVSTVS BREITHAVPT, excellens theologus, & Hallensis Academiæ decus, NOSTRI agnatus, diserte (c) testatur. Certe pluribus retro seculis in ducum Saxonix municipio non ignobili, Cruciburgo, gen-

(a) Iobi Ludolfi Histor. Æthiop. L. 1. Proœm. Comment. p. 31. seq. Iunckeri Comment. de vita Ludolfi p. 68. seq. (b) ibid. p. 72. (c) Epist. ad Keslerum, II. Gymn. Goth. ConR. præmissa Comment. R, Salom. in libr. Iob.

XII.

gentem illam floruisse, & eminuisse ut plurimum dignitate consulari, aliisque praefecturis spectatioribus, pluresque complexas familias nobiliores, Eckardorum, Mulsingorum, Weiffenbachiorum: ex quibus Abbas Hirschfeldensis, Crato de Weiffenbaeh, ortus perhibetur; qualis dignitas non ita pridem rediit ad laudatum paullo ante nostri agnatum: ex istius familiae annalibus, in usum parentantium seruatis, potest ostendi, Ita & matris, ANASTASIAE SPIELHAUSIAE, Cruciburgensis praefecti, HEINRICI PHILIPPI, filiae, genus plures in Hassia claras familias, communesque socru meae, natae DEHNELIAE, nepti Spielhausiae, maiores attingit: inter quos insignis ille Hassiae Cancellarius, Feigius, numeratur, qui cum Francisco Lamberto, Avenionensi, doctrinae Evangelicae integritatem patriae suae restituit. (d) A tradito itaque, & propagato ad posteros auito more, recta destinandi, cum tempora talem probarent, & disciplina non domestica minus, quam publica eundem extorqueret inuito, hic CAPLATONIANAE gentis alumnus non facile potuit desciscere: qui alias, ubi tempestiua non confirmatur disciplina, cito abiicitur. Nam pessime degenerant optime nati, si male fuerint educati: ac plus valent in pueris sibi relictis publici mores, & licentia peruagata, quam virtutis, & gloriae auitae inane nomen.

V. Quod ne suis accideret, parens NOSTRI, IOANNES, nec domi deesse passus est idoneos primae pueritiae rectores; nec horum solum industriae despondere voluit formandae sobolis suae rationem vniuersam. *Brandenburgium* primum sibi contigisse praepotorem domesticum, Boitzeburgensium sacrorum antistitem in Megalopolitano ducatu deinceps factum, PRÆPOSITI, & SUPERINTENDENTIS nomine, & honore, vitae suae fata dum ipse enarrat, testatur: sed quantacunque fuerit priuati huius magistri doctrina, & solertia, non ideo tamen publicae ILLUSTRIS GYMNASII subductus est disciplinae summa autoritate, & gratia PII ERNESTI florentis viri filius. Nec plebeiae sobolis fastidiebatur condiscipulatus, nec formidabatur disciplinae lex seuerior, nec sanctiora, quibus operae scholasticae interpolantur, studia, & pia exercitia cum linguae Graecae, Hebraicaeque tyrociniis damnabantur, ut aliena ab instituto alumni ad ciuilia munera instituendi. Sicut ipse B. PARENS missus erat Cruciburgo in hanc pietatis, & litterarum officinam, & traditus WIL-

CKIO

(d) Winkelmanns Hessen-Landes Beschreib; p. 413.

CKIO: ita in eadem adlescere voluit, & solidis humanioris, sacratioisque litteraturæ fundamentis imbui sub REYHERI magisterio suum IOANNEM FRIDERICVM, puerum spectatiois indolis documento sibi commendatissimum. Non enim nuper ERNESTINÆ pietatis quadam abundantia, vt rectiorum studiorum osoribus videtur, sacratioes litteræ, Hebraicæ, Græcæque, in ILLVSTRE GYMNASIVM sunt introductæ. Longe antiquior illa scholæ Gothanæ laus est: GRAESERVM, Dresdensium antistitem, in ludo litterario Gothano sub ipsam litterarum, & sacrorum instaurationem ante decimi sexti seculi annum vigesimum Græcas litteras didicisse, alibi (e) ostendi; DINCKELIVM ante eiusdem seculi finem, *Erphordia* ab Hebraicæ lingue professione auocatum, & Gothanæ scholæ constitutum rectorem; atque ex vicinia pastores, tanquam ad Rabbanum quendam Hebræa profitentem, aduolasse, WILCKIVS autor est. Antiqui huius instituti tenax cum esset B. REYHERVS, & in sacra illa litteratura ornanda nulli operæ, & labori parceret: cumque nec PARENS alumni falso de studiis scholasticis, & iuuentutis laboraret iudicio, vt vacationem a sanctioribus operis alumno velleret rogare, vel, qua pollebat autoritate, extorquere; nec alumnus maleferiatorum ritu talia studia auersaretur: facile iacta sunt illa fundamenta, quibus superstrui deinceps potuit summa, & admirabilis illa eruditio, quæ ex scriptionibus eius elucet. Accedebat singularis PARENTIS prouidentia, qua cautum est, ne alumnus cruda studia scholastica propelleret in academiam. Ad altiora itaque dum aptus, habilisque pronunciandus erat, ne quid gratiæ darent, vel suo affectui scholastici magistri, in suprema sacrorum curia progressus filii explorari voluit, vt nulla non ratione probata esset ingenii, & doctrinæ maturitas, antequam e discen-tium cœtu scholastico impetraret missionem. Et quanquam nec natura, quæ in tribuendo ingenio faulrix alumno fuerat, nec vitium institutionis, quæ in omnes ætatis gradus prouidentissime fuerat constituta, maturitatem studiorum retardauerat: PARENTIS tamen optimo consilio alumnus sub scholasticæ disciplinæ lege ætatis, & annorum aliquam maturitatem debuit expectare, atque ad academiam, non multo antequam annum ingrederetur vicesimum, est dimissus. Fere enim fit, vt, qui eo erumpunt citius, licentia pueriliter exultent, & quæ confirmare debebant, & augere humanitatis studia, damnent prorsus, & abiiciant; nec altiora cum successu tractent, vtpote quæ sine illis adiumentis capi non possunt.

VI.

(e) Gotka litterata, §. iv. (f) Suad. Goth. orat. viii, p. 140.

VI. Nostro ergo nec fraudi fuit scholasticorum studiorum maturitas, nec impedimento impensa illa sanctiori litteraturæ diligentia, quo minus fat cito aggredere tur altiora, & fat bene, & solide disceret iura, & ciuilis prudentiæ statuta, seque rite præpararet ad capessenda olim reipublicæ munerâ. *Ille* efficiebat, vt, cum vix pedem posuisset in IENENSI academia, pro contuberniis puerili lasciuia, & barbara licentia resonantibus, vel æqualium otiosorum circulis, quibus male præparati tyrones implicantur, doctissimorum virorum consuetudinem sectaretur, scholas publicas, priuatasque obiret, & frequens esset, vbi discendi esset oportunitas. Laudat ille in vitæ suæ historia maxime BALTHASARIS MANSONI, CONSILIARII PLAVENSIS, humanitatem, CHRISTIANI CHEMNITII, THEOLOGI insignis, pietatem, & ANDRÆ GERHARDI, I. V. D. fidem; atque illius contubernio initio, istius conuictu, huius studio, & præsidio in defendenda dissertatione de *Galorum* curiis, quæ PARLAMENTA appellantur, vsum se esse cum insigni fructu, & studiorum suorum successu, prædicat. *Hæc*, sanctioris nimirum litteraturæ cura, & quæ ex ea proficisci solet, NVMINIS reuerentia, causa erat, cur, cum insignis ille tumultus, qui superiore seculo res Ienensium maxime afflixit, tunc oriretur, improborum studia detestaretur NOSTER, maleferiatorum cœtibus se subduceret, Lipsiamque demigraret. His auspiciis patefactum academicorum studiorum curriculum strenue decurrit, *Lipsiæ* SCHACHERI, ICTORVM COLLEGII SENIORIS, conuictu, & scholis publicis, priuatisque vtens, *Gießæ* TABORIS, ACADEMIÆ CANCELLARII, qui PII ERNESTI scripta commendatione EI conciliatus erat, studio, & consilio fruens, *Heidelbergæ* insignia, quibus iuris vtriusque docendi licentia impertitur in academiis, impetrans a COLLEGII ICTORVM PALATINORVM tunc DECANO, postea LEYDENSIVM PROFESSORE præcipuo, BOECKELMANNO, atque habita disputatione sub IACOBI SYLVESTRI DANCKELMANNI, tunc ACADEMIÆ RECTORIS, & postea IMPERIALIS CAMERÆ ASSESSORIS, præsidio de *collegiis*, & *corporibus*, nec non *publica lectione* dignum se demonstrans.

VII. Quotusquisque non tam præclarorum studiorum fiducia, & doctissimorum hominum applausu, quo NOSTER gaudebat, efferri se passus esset, vt ad vota properaret, honoratis ministeriis, & muneribus publicis se dignum iudicaret, offerret, obtruderet; maxime cum accederet ætatis maturitas, vt pote annum trigessimum ingresso, continuatumque studiorum academicorum ad vndecimum annum curriculum, nec non, qui ad gradum dignitatis

B

suf.

suffragari poterant, gratia, autoritas, potentia? At vero Nostrum non mos magis illorum temporum, quo expectabantur, non rapiebantur munera publica, quam sua modestia retinuit. Ornatus quamuis academicorum honorum insignibus non abiicit tamen discendi cupiditatem; sed studiose sectatus est viros doctrina, & virtute claros: quorum noscendorum, & salutandorum causa in plures Rhenanas, Belgicasque vrbes excurrit, Spiram, Philippopolin, Manhemium, Francothaliu, Wormatiam, Argentoratum, vbi REBHANII, & BOECLERI maxime studiosus fuit, eorumq; consuetudine cum fructu se vsum esse, prædicat. Hic cum PIERNESTI filios, iuuentutis principes, HENRICVM & CHRISTIANVM esset sectatus; atque hi cum maiore natu fratre, BERNHARDO, in Belgium paullo post mittendi essent, idoneus NOSTER iudicatus est, qui iis comes daretur, atque huic natu maiori, qui iuris fundamenta percipere iussus erat, in hoc tradendo præceptor. Cui negotio cum paucæ per hebdomadem horæ essent impendendæ, non defuit occasio salutandi, & noscendi viros illorum locorum clarissimos, non ICTOS solum; sed litteratores etiam, & theologos, nec non singularia sacra professos: inter quos præcipue laudat VOETIVM, GRONOVIVM, COMENIVM, LABADIVM, ANNAM MARIAM SCHVRMANNIAM.

VIII. Confirmata his documentis doctrinæ, virtutis, & singularis modestiæ opinio ita NOSTRVM PIO PRINCIPI commendavit, vt sine eius ambitu c. 1067. idque illo ætatis gradu, quo Aristoteles viros ad ardua munera aptos pronunciat, eum CONSILIARIVM AVLICVM COBURGENSEM esse iuberet. Hoc munere cum ille omni diligentia, & impensiore opera fungeretur, quam corporis vires paterentur; & subinde cumularentur negotia, absente præsertim CANCELLARIO CARPZOVIO, ita vt præter civiles, & ecclesiasticas, militares etiam causæ ad forum eius referrentur: qui pluribus enim pares creduntur, vt Germanorum habet verbum, iis plura mandantur: succubuit tandem labori, atque ita afflicta est EIVS valetudo, vt medici de ea restituenda dubitarent, eumque dimitterent ad commune asylum & perfugium ægrotorum, quorum malum docta arte plus valere creditur, aquas nempe salutare, acidulas, & thermas. Paruit ille præscripto, & Francofurti per triennium, quo illa curatio perfici creditur, constituit domicilium, vt tempestivius excurrere posset ad vicinarum aquarum vsum. DEI propitii munere, cuius providentia seruari debebat vir optimus, & per varios casus & discrimina deduci in curriculum operarum laudatissimarum, diuinis

lit.

litteris illustrandis, & CHRISTIANÆ religionis veritati asserendæ impenden-
darum, successit curatio, valetudo ei est restituta feliciter, & satis firmus,
parque factus est lucubrationibus admodum laboriosis, quas poscit recondi-
tæ illius litteraturæ genus, quod potissimum, magni LVDOLFI exemplo, sta-
tuerat illustrare, idque vitæ, quæ superesset, cœlibis, nec non patrimonii vni-
uersi, si opus esset, impensa.

IX. Non irritum fuit pium consilium: perfecit, quod destinavit. nec in
apparatu rerum; sed opere perfecto est extinctus, vel euocatus ad beatam im-
mortalitatem, supergressus dudum terminum vitæ Daudicum primum, non
procul a fine versans quarti supra septuagesimum anni: tanquam vitæ arbi-
ter ideo viuendi prorogasset spatium tam grauibis morbis, & variis cœlibis
vitæ incommodis conflictato, fessoque, vt vltimam manum imponere posset
operi glorioso. Disertius SVMME REVERENDI ABBATIS BREITHAVPTI
supra laudata epistola beati VIRI commemorantur merita, opera, & ingenii
monumenta, consecuta hæc præmia, & applausus, nec non certamina, vt bre-
uior hic esse possim, meque continere intra tabulæ modum: quanquam tace-
ri non debeat & hic singularis prouidentia nutus, quo tamdiu superesse eum
oportuit, donec aduersarii argumenta refelleret, ostenderetque, quam fru-
stra oppugnetur fama operis propter sententiam non tam rationibus, quam
dissentientium autoritati contrariam. Quæ olim agitavit, Nazianzenum
cum notis Hieronymi Wolfii, cuius manu illustratum possidebat codicem, & a-
nalecta ad NOVELLAS edenda: non opus est memorare, cum ipse abiecit
horum destinatorum perficiendorum consilium, sanctioribus laboribus vnice
intentus.

X. Intelligi hinc credo, non aliena esse POLITICI nostri studia a schola-
sticorum hominum instituto, nec temere expetitam a nobis litterariam, quam
reliquit, supellectilem. Clarius id ostenderet ipsorum codicum mentio, si
eam hic locus admitteret. Non fraudandi tamen sunt sua laude hæredes, qui
intuentes, quam beatus vir ILLVSTRIS GYMNASII præceptores dilexerit,
cum illis loca Iudaici interpretis difficiliora communicauerit, sententiam eo-
rum rogauerit, subsidia, quæ ipsi deerant, interdum ex ipsorum apparatu lit-
terario petierit: horum vsui concedere voluerunt bibliothecam BREIT-
HAVPTIANAM, cum non deessent, qui eodem pretio eam vellent redimere.
Satis etiam ad exemplum, maxime iuuentuti, quæ honestiores natales iactat,
& spes magnas fouet, propter quas alienam a suo instituto sanctiorem litte-

rum.

ratnam credit, commendata videntur BREITHAVPTI studia. Ne antiquis-
simis maioribus nostris contraria destinare, & suadere videar, dum sancta
commendo, quanto apud illos sacra, & sacrorum curatores in pretio fuerint,
ostendet novos labores scholasticos sacrandi causa dicturus, & ILL. GY-
MNASIO valedicturus

IOANNES HENRICVS APEL,
GOTHANVS.

DE

veterum Germanorum in viros sacerdotes reuerentia

exponet ille in CLASSIS I. Auditorio,
die crastino, hora VII. ante meridiem.

Quoquot iuuentutis studiis fauent, vt ad audiendum patri-
cium adolescentem, pii parentis filium non malæ indolis, frequentes
conueniant, ea, qua par est, obseruantia rogat

ILLVSTRIS GYMNASII RECTOR,
GOTHOFREDVS VOCKERODT.

P. P. GOTHÆ, CIO MDCCXIV. SEPT. XVI.

LITTEBIS RETHERIANIS.

